

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برابری و نفی تبعیض
از دیدگاه پیامبر اعظم صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم
احمد رضوان فر

تابستان ۱۳۸۶

مراکز پخش:

قم: خیابان حجتیه، انتهای عوچه ۲.

شماره ۵۸ تلفن و دورنویس: ۷۷۴۴۲۴

تهران: تلفن و دورنویس: ۸۸۹۱۶۲۷۰-۱

برابری و نفی تبعیض از دیدگاه پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله

احمد رضوان فر

نوبت اول: تابستان ۱۳۸۶

ناشر: کتاب طه ● تهیه شده در مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما

صفحه آرایشی: ناصر صفری

چاپ: شریعت ● شمارگان: ۳۰۰۰ جلد ● ۹۰۰۰ ریال

رضوان فر، احمد، ۱۳۴۳ -

برابری و نفی تبعیض از دیدگاه پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله / احمد رضوان فر؛ تهیه شده در مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما. - قم: کتاب طه، ۱۳۸۶.

ص. ۷۹

ISBN: 964-7019-89-0

۹۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

کتابنامه: ص ۷۷ - ۷۹؛ همچنین به صورت زیر نویس

۱. محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - نظریه

درباره برابری. ۲. برابری (اسلام) - احادیث. ۳. عدالت اجتماعی

(اسلام) - احادیث. ۴. اسلام و نژاد پرستی. الف. صداوسیما جمهوری

اسلامی ایران. مرکز پژوهش‌های اسلامی. - عنوان.

۲۹۷/۹۳

۶۲ پ / ۹ / ۲۴ BP

پیام آور بزرگ اسلام ﷺ که سرآمد آفرینش خداوندی است، الگوی کامل انسان در زندگی فردی و اجتماعی و درس آموز همه فرزندان آدم است. وی چراغ هدایتی است که بر همه تاریخ بشر روشنایی بخشیده و با گفتار و کردار بی‌مثالش و نیز با سنت‌هایی که پایه گذارد، برنامه جامع سیر از خاک تا افلاک و از دنیا تا آخرت را ارائه داشت. از این رو جا دارد، در سالی که مزین با نام مبارک پیامبر اعظم ﷺ است، به سیره و سخن آن بزرگوار توجهی بیش از گذشته شود و روایت‌هایی نو از آن عرضه گردد.

همکاری مؤسسات مختلف در این عرصه می‌تواند خود مصداقی از آن چیزی باشد که در سیره پیامبر بزرگ اسلام بر آن تأکید شده و آن همدلی و همراهی و همکاری مؤمنان با یکدیگر است. از این رو، مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما و مؤسسه فرهنگی طه، انتشار سلسله کتاب‌های پیامبر را در دستور کار خود قرار دادند.

فهرست مطالب

۷ پیش‌گفتار

فصل اول: کلیات

۹	۱. محمد کیست؟
۱۲	الف) عادل است
۱۲	ب) مهربان است
۱۳	ج) عابد است
۱۴	د) رسالت جهانی دارد
۱۴	۲. فلسفه نبوت از دیدگاه پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله
۱۵	الف) نجات بشر از بندگی غیرخدا
۱۵	ب) اتمام مکارم اخلاق
۱۵	ج) اتمام حجت
۱۶	۳. مفهوم‌شناسی
۱۷	الف) تبعیض
۱۸	ب) عدل
۱۹	ج) قسط
۱۹	د) تساوی
۲۰	هـ) تفاوت
۲۱	و) تسخیر
۲۳	نقیصه

فصل دوم: ابعاد تبعیض و روش برخورد رسول اکرم صلی الله علیه و آله با آن

۲۵	۱. نفی تبعیض و نابرابری میان مرد و زن
۲۷	الف) درخواست زنان برای یادگیری
۲۷	ب) ممنوع نبودن حضور زنان نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
۲۹	۲. نفی تبعیض میان فرزندان
۳۱	۳. نفی تبعیض در روابط اجتماعی
۳۱	الف) جلف الفضول؛ پیمانی برای مبارزه با تبعیض
۳۳	ب) نصب حجرالاسود
۳۵	ج) نخستین هجرت، راهی برای مقابله با نابرابری

د) بیعت عقبه دوم	۳۷
ه) انتخاب زمین برای اقامت و ساخت مسجد	۳۸
و) مشارکت در کارهای جمعی	۳۹
ز) زندگی مسالمت‌آمیز با ادیان دیگر	۴۰
ح) مبارزه با تعصب‌های قبیله‌ای	۴۱
ط) دعوت همگانی	۴۵
ی) یکسان‌نگری در توجه اجتماعی	۴۶
۴. نفی تبعیض در اجرای قانون	۴۶
۵. نفی تبعیض نژادی	۵۱

فصل سوم: برابری و نفی تبعیض در گفتار پیامبر اعظم ﷺ

۱. مبارزه با تبعیض و نابرابری	۵۷
۲. نفی تبعیض در احترام به دیگران	۵۸
۳. سپهر بلاکردن خود و خانواده‌اش	۵۸
۴. شرط سعادت‌مندی یک ملت	۵۹
۵. نفی تبعیض در آموزش و پرورش	۵۹
۶. همه انسان‌ها، فرزندان آدم	۶۰
۷. شیوه رفتار با سلفان فارسی	۶۰
۸. ریاست	۶۱
۹. جایگاه عدالت‌پیشگان در قیامت	۶۱

فصل چهارم: خاستگاه، بی‌اندها و راهکار مبارزه با تبعیض و نابرابری

۱. خاستگاه تبعیض	۶۲
الف) حاکمیت نظام‌های فاسد	۶۳
ب) باورهای غلط	۶۵
ج) تربیت نادرست	۶۵
د) دوستی‌ها و دشمنی‌های جاهلانه	۶۶
۲. پی‌آمدهای تبعیض و نابرابری	۶۷
الف) آثار فردی	۶۷
ب) آثار اجتماعی	۶۸
ج) آثار جهانی	۶۹
۳. راهکار مبارزه با تبعیض و نابرابری	۶۹
الف) بازگشت به قرآن و سیره رسول اکرم ﷺ	۷۱
ب) برخورد با ریشه‌های تبعیض و نابرابری	۷۲
کتاب‌نامه	۷۷

پیش‌گفتار

امام خمینی علیه السلام می‌فرماید:

برکت وجود رسول اکرم صلی الله علیه و آله، برکتی است که در سرتاسر عالم، از اول خلق تا آخر، یک همچون موجود بابرکتی نیامده است و نخواهد آمد.^۱

سال ۱۳۸۵ خورشیدی به ابتکار مقام معظم رهبری به نام پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله آراسته شد و فرصتی فراهم آمد که مسلمانان و شیفتگان آن حضرت با نگاهی دوباره، ویژگی‌های این هدیه الهی را به نظاره بنشینند تا به قدر توانایی خویش، از رفتار و گفتار این کوثر اعظم هدایت خوشه بگیرند. پس وظیفه همه مسلمانان است که این وجود عزیز و پربرکت را به جامعه جهانی بشناسانند و فرصت به دست آمده را از دست ندهند.

۱. صحیفه نور، مجموعه رهنمودهای امام خمینی علیه السلام، تهران، انتشارات شرکت سهامی چاپخانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۲، ج ۱۴، ص ۱۵.

مقام معظم رهبری درباره رسول خدا ﷺ می فرماید:

امروز، امت اسلام و ملت‌ها بیش از همیشه به پیغمبر اعظم ﷺ خود نیازمند است؛ به هدایت او، به بشارت و انذار او، به پیام و معنویت او و به رحمتی که او به انسان‌ها درس داد.

امروز درس پیغمبر اسلام ﷺ برای امتش و برای همه بشریت، درس عالم شدن، قوی شدن، درس اخلاق و کرامت، درس رحمت، درس جهاد و عزت و درس مقاومت است. پس نام امسال به طور طبیعی، نام مبارک پیامبر اعظم ﷺ است.

در سایه این نام و این یاد، ملت ما درس‌های پیغمبر را باید مرور کند و آنها را به درس‌های زندگی و برنامه‌های جاری خود تبدیل کند... ما درس اخلاق پیغمبر، درس عزت پیامبر اعظم ﷺ، درس علم‌آموزی و درس رحمت و کرامت و درس وحدتی را که ایشان به ما داد و درس‌های زندگی ماست، باید در برنامه زندگی خودمان قرار بدهیم...^۱

در میان آموزه‌های پیامبر اعظم ﷺ، عدالت و مبارزه با تبعیض و نابرابری از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. آن حضرت از جوانی، حمایت از ستم‌دیدگان را سیره خود قرار داد و با هر نوع تبعیض و نابرابری مبارزه کرد. آن حضرت توانست با عمل خود به جهانیان اعلام کند هر نوع تبعیض و نابرابری باطل است و ارزش انسان‌ها تنها به پرهیزکاری آنهاست. امید است با پیروی از آن حضرت، روزی جهان از هرگونه تبعیض و نابرابری پاک گردد.

۱. بخشی از سخنان مقام معظم رهبری در سال پیامبر اعظم ﷺ.